

J. P. Johanssons första verkstad

I detta nummer bl a

Ordföranden har ordet

J. P.'s etablering i Enköping

Resultat av fråge- och namntävling

Julklappstips

m m m m

Ordföranden har ordet!

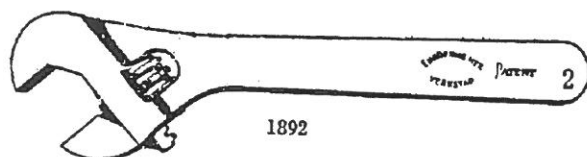
Sedan förra numret av J.P.-BLADET har "patentstriden" med Enköpings-Postens kulturskribent Erik Strand gått vidare. Emellertid har Strand trots upprepade uppmaningar ännu inte presenterat "beviset" på det svek och den bluff, som han anklagat J.P. för. Det är av naturliga skäl svårt för oss att värdera och kommentera en handling som är så hemlig, att den inte kan offentliggöras. Alltså är Strands anklagelser fortfarande obekräftade och förmodligen osanna.

Strands enda nyhet i den senaste insändaren var, att han ansåg Sällskapet "osäkert". Vad han nu kan ha för hemligt bevis på det? Styrelsen har för avsikt att inte besvara Strands senaste (sista?) insändare i "patentstriden".

Debatten i Enköpings-Posten har ändå haft det goda med sig, att Sällskapet fått mycket publicitet och visat att vi tror på och kraftfullt tillbakavisar skamliga angrepp på J.P. Johansson.

Då Johan Petter Johansson avled år 1943, hade han ett långt och framgångsrikt liv som uppfinnare, industriman och kommunalpolitiker bakom sig. Medlemmarna i J.P. Johansson-sällskapet kan känna fullt förtroende för honom.

Den skriftväxling med mera som förekommit i Enköpings-Posten sedan förra numret av J.P.-BLADET, finns redovisat som faksimiler på annan plats i tidningen.

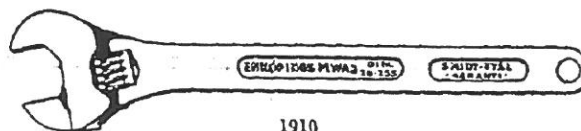
Ett glädjande stort antal nya medlemmar har tillkommit sedan redovisningen i förra J.P.-BLADET. De nya medlemmarna hälsas hjärtligt välkomna i Sällskapet! Såväl gamla som nya medlemmar är redovisade under rubriken Medlemsförteckning.

Vi har också nöjet att hälsa en ny redaktionsmedarbetare välkommen. Det är Gurli Blomberg, som har utarbetat den rebus, som är införd i tidningen. Gurli har sin dagliga gärning på Sandvik Bahco och medverkar regelbundet i Ställskruven - företagets personaltidning.

Som en hyllning till J.P. Johansson har styrelsen i en skrivelse till Enköpings kommun, Stadsbyggnadskontoret, föreslagit namnändring på Gustav Adolfs Plan till J.P. Johanssons Park. Som bekant var det vid den parken (planen) som JPs första smedja var belägen. Se reportage om smedjan och Byggnadsnämndens avslag på annan plats i tidningen.

Styrelsen har också hos Enköpings kommun, Kulturförvaltningen, aviserat intresse för en staty av JP. Detta med förhoppning om framtida ekonomiskt bidrag från Kulturförvaltningen. En lämplig plats för en J.P.-staty vore på Gustav Adolfs Plan, som då förhoppningsvis heter J.P. Johanssons Park. Vi har nämligen för avsikt att arbeta vidare med vårt förslag om namnändring.

Resultat med mera av tipstävlingen och namntävlingen på medlemstidningen, som vi genomförde då Sällskapet bildades, finns redovisade på annan plats i tidningen.

1910

Styrelsen fick inbjudan från Friluftsförbundet att i deras Främjarstuga i Bredsand den 8 oktober berätta om J.P. och Sällskapet. Vi accepterade erbjudandet och Sällskapet företrädde av Rolf Nyström, som demonstrerade sin unika samling skiftnycklar, och undertecknad, som berättade om J.P. och visade film. Sällskapet avslutade programmet med en frågetävling, i vilken K Bertilsson och Bernt K W Svedman hade flest rätt. Som pris fick de var sin Sandvik Bahco skiftnyckel i presentförpackning.

I Vårgårda - J.P. Johanssons födelseort - avtäcktes en relief av J.P. lördagen den 29 augusti. Arrangemanget var samordnat med en höstmärnad och arrangerades av Sällskapets vice ordförande Lars-Åke Kempe. Mycket folk hade samlats och avtäckningen förrättades av J.P.'s barnbarn Ulla Granström, som också hade skänkt reliefen. Denna finns endast i två exemplar varav den andra är placerad på J.P. Johanssons gravvård vid Vårfrukyrkan i Enköping. Högtidligheten finns återgiven i faksimil.

I Vårgårda och andra orter i Västergötland har Lars-Åke Kempe varit mycket aktiv för Sällskapets räkning. Han har vid ett flertal arrangemang informerat om J.P. Johanssons livsverk och Sällskapets existens.

Nästa år kommer vi bl a att uppmärksamma J.P.'s födelsedag den 12 december för 140 år sedan och hans dödsdag den 25 augusti för 50 år sedan.

Väl mött i J.P. Johansson-sällskapet 1993!

Hans E Söder
Ordförande

Styrelsen i J.P. Johansson-sällskapet

Förteckning med funktion, namn, adress och telefonnummer

Ordförande

Hans E. Söder
Kopparbergsvägen 22 A, 4 tr
722 13 VÄSTERÅS
Tel 021 - 13 33 10

Sekreterare

Anniken Karell-Håkansson
Rådhusgatan 49 A
831 36 ÖSTERSUND
Tel 063 - 10 16 07

Suppleant

Gunnar Strand
Drottninggatan 2
745 34 ENKÖPING
Tel 0171 - 387 62

Vice ordförande

Lars-Åke Kempe
PI 1091
447 00 VÄRGÅRDA
Tel 0322 - 208 56

Ledamot

Rolf Nyström
Vikingavägen 19
645 40 STRÄNGNÄS
Tel 0152 - 140 85

Redaktör för J.P.-bladet

Nils Olov Södergran
Slånärvägen 90
745 61 ENKÖPING
Tel 0171 - 386 91

Kassör

Harry Alnevi
Kyrkogatan 19 B
745 31 ENKÖPING
Tel 0171 - 242 43

Suppleant

Folke Möller
Lingogatan 6
745 42 ENKÖPING
Tel 0171 - 374 93

Redaktör för J.P.-bladet

Ivar Karlsson
Daggkåpsgatan 32
745 63 ENKÖPING
Tel 0171 - 357 65

BAHCO ERGO · BAHCO ERGO BAHCO ERGO · BAHCO ERGO · BAHCO ERGO · BAHCO ERGO · BAHCO ERGO · ERGO · BAHCO

NYHET!

BAHCO ergo

9072

Arets juicklappstips!

Nu hos järnhandlaren!

Varför vänta?
Morgondagens skiftnyckel finns redan här!

NYHET!

BAHCO ERGO · BAHCO ERGO BAHCO ERGO · BAHCO ERGO · BAHCO ERGO · BAHCO ERGO · BAHCO ERGO · ERGO · BAHCO

Medlemsförteckning

J.P. JOHANSSON-Sällskapet

- 1 Hans E. Söder, Västerås
- 2 Brita Hammar, Stockholm
- 3 Märta Östring, Stockholm
- 4 Ulla Granström, Huskvarna
- 5 Johan Granström, Huskvarna
- 6 Lars-Åke Kempe, Vårgårda
- 7 Ernst Ekroth, Enköping
- 8 Anniken Karell-Håkansson, Östersund
- 9 Lillemor Sjölin, Storvreta
- 10 Lars Sjölin, Storvreta
- 11 Ivar Karlsson, Enköping
- 12 Hjalmar Hedbom, Enköping
- 13 Thomas Drakengren, Gävle
- 14 Harald Stenberg, Enköping
- 15 Bengt Lundgren, Rönninge
- 16 Stig Ragnvald Hjort, Stockholm
- 17 Conny Jansson, Enköping
- 18 Stig Lundh, Enköping
- 19 Folke Möller, Enköping
- 20 Bengt Brunosson, Enköping
- 21 Björn Lundin, Enköping
- 22 Rune Mehlqvist, Täby
- 23 Leif Skirgård, Enköping
- 24 Björn Juhlin, Enköping
- 25 Per Jonsson, Västerås
- 26 Leonard Mattsson, Vårgårda
- 27 Anton Thörngren, Enköping
- 28 Torsten Enberg, Enköping
- 29 Helge Enberg, Enköping
- 30 Ragnar Wilkesson, Enköping
- 31 Kajsa Gäfert, Jönköping
- 32 Bo Gäfert, Jönköping
- 33 Marthe Brynge, Gränna
- 34 Arne Björkman, Munkfors
- 35 Gunnar Lundblad, Enköping
- 36 Bengt Stubbe, Västerås
- 37 Gun Ekroth-Lundberg, Stockholm
- 38 Sören Rotander, Enköping
- 39 Birgit Jansson, Valskov
- 40 Bertil Olsson, Johanneshov
- 41 Lars Eklund, Enköping
- 42 Rolf Nyström, Strängnäs
- 43 Anders Brynge, Jönköping
- 44 Ingemar Helgason, Västerås
- 45 C. Bengt Ohlin, Strängnäs
- 46 Nils Olov Södergran, Enköping
- 47 Bengt Carlsson, Enköping
- 48 Karl-Erik Axelsson, Enköping
- 49 Lennart Karlsson, Enköping
- 50 Olle Barkås, Enköping
- 51 Gösta Söderberg, Ludvika
- 52 Roland Bjurling, Enköping
- 53 Rune Hardenborg, Enköping
- 54 Anne-Mari Ahlgren, Enköping
- 55 Harry Alnevi, Enköping
- 56 K-H Lindeqvist, Enköping
- 57 E. O. Gunnar Strand, Enköping
- 58 Bertil Ekblom, Enköping
- 59 Olof Björkman, Gävle
- 60 Pia Pettersson, Kista
- 61 Sven Pettersson, Kista
- 62 Gunn Medin, Nacka
- 63 Ingegärd Angsebo, Enköping
- 64 Arthur Carlsson, Enköping
- 65 Carin Carlsson, Enköping
- 66 Erik Johansson, Enköping
- 67 Elon Karlsson, Enköping
- 68 Ellinor Bäckström, Enköping
- 69 Bror Svedberg, Enköping
- 70 Ingemar Tranelid, Enköping
- 71 Evert Bostedt, Enköping
- 72 Sven Olof Engwall, Enköping
- 73 Håkan Palm, Enköping
- 74 Stig Munter, Enköping
- 75 Gustav Svensson, Enköping
- 76 Hans Lindström, Enköping
- 77 Karin Oestreicher, Enköping
- 78 Klaus Oestreicher, Enköping
- 79 Karl-Axel Lundin, Enköping
- 80 Ulf Andersson, Enskede
- 81 Evert Kjellén, Grillby
- 82 Björn Ekgren, Enköping
- 83 Ivan Söderberg, Enköping
- 84 Arne Westerlund, Spånga
- 85 Karl-Erik Bengtsson, Vällingby
- 86 Lennart Westlund, Västerås
- 87 Örjan Granström, Bromma
- 88 Leif Lövdal, Enköping

- 89 Walter Ahl, Skutskär
- 90 Ingrid Ahl, Skutskär
- 91 Tore Attelid, Stockholm
- 92 Bengt G. Andersson, Västerås
- 93 Stig Svensson, Storå
- 94 Roine Wik, Tranås
- 95 Sven Carlsson, Tranås
- 96 Sten Löfgren, Enköping
- 97 Ulo Raidla, Huddinge
- 98 Göran Dahlgren, Filipstad
- 99 Bengt Ekblom, Haninge
- 100 Lennart Mårtensson, Enköping
- 101 Maria Brynge, Lund
- 102 Margareta Eklund, Enköping
- 103 Carl-Axel Adbring, Enköping
- 104 Bengt Wahlberg, Enköping
- 105 Richard Hallgren, Västerås
- 106 Curt Akej, Grillby
- 107 Sven Roos, Enköping
- 108 John-William Edberg, Bo Saltsjö-Duvnäs
- 109 Inger Ekberg, Vagnhärad
- 110 Thore Floderus, Enköping
- 111 Maud Ljung, Skärholmen

Medlemmar företag

- Nr 1 AB Sandvik Bahco
- Nr 2 L. A. Groth & Co AB
- Nr 3 L. P. Sten & Son AB
- Nr 4 Stratos Ventilation Produkt AB (Ny medlem)

Följande nya medlemmar hälsas välkomna i Sällskapet

- 112 Claes Claesgård, Enköping
- 113 Eva & Hans Eggestrand, Kungsbacka
- 114 Sonja Thermé, Lidingö
- 115 Ulla Ehn, Bromma
- 116 Arne Hedström, Virsbo
- 117 Jan-Erik Thörnblom, Enköping
- 118 Åke Aspengren, Västerhaninge
- 119 Rune Nasenius, Sala
- 120 Torsten Roberg, Enköping
- 121 Rune Medin, Jönköping
- 122 Torsten Johansson, Västerås
- 123 Katarina Wiklander, Västerås
- 124 Marianne Lindbom, Möklinta
- 125 Eivor Wretling, Karlskoga
- 126 Elisabet Brynge, Lindesberg
- 127 Jarl Forsheden, Täby
- 128 Axel Lundh, Enköping
- 129 Beril Weinborn, Strängnäs
- 130 Yngve Andersson, Sollentuna
- 131 Rolf Wester, Stockholm
- 132 Raymond Eriksson, Märsta
- 133 Ivar Sandhill, Enköping
- 134 Erling Davidsson, Västerås
- 135 Leif-Åke Wiström, Enköping
- 136 Bengt Lavén, Enköping
- 137 Bernt Wallinder, Västerås

Ventilationen fixad på en förmiddag!

Har du hört problemet: Luften räcker inte. Lösningen är enkel och billig: Stratos RoomMaster. Ställ in ventilationsaggregatet i rummet, dra kanaler genom väggen och sätt i stickkontakten. Allt fixat på en förmiddag. Inget rivande i gamla kanaler eller aggregat. Kontakta oss. Fråga efter Stratos RoomMaster!

STRATOS
VENTILATION

J.P. Johanssons etablering i Enköping

Under sin 6 år långa anställning hos Munktells i Eskilstuna fick JP en mycket allsidig och grundlig praktik som montör, konstruktör och ritare. Emellertid, hur bra han än trivdes hos Munktells, så ville han bli egen företagare inom verkstadsbranschen. Det målet var han på väg emot, då han tillsammans med sin hustru Matilda och 4-åriga dotter Thyra i juli 1886 färdades från Eskilstuna till Enköping. Resan företogs med mycket stor sannolikhet med tåg, då järnvägen det året varit öppen för allmän trafik i 10 år. De åkte på den järnvägslinje, som JP själv varit med om att bygga år 1873, under en kort period som rallare vid Stockholm-Vesterås-Bergslagens Jernveg (SWB). Då de passerade Långängskrogen, som ligger mellan Dingtuna och Västerås, kunde de genom kupéfönstret på vänster sida i tågets färdriktning se det soldattorp, där JP var inneboende under sin tid på järnvägsbygget.

jämförse gick tåget med blixstens hastighet. Uppmärksamma hur dygnets timmar även är angivna i tidtabellen.

Egen företagare

Egen företagare blev JP genom att köpa en drift i varande smedja. Den var belägen vid Gustav Adolfs Plan, parken bakom den nuvarande bussterminalen i Enköping. Se omslagsbilden! I den smedjan etablerade sig Johan Petter Johansson som egen företagare i juli 1886.

Greve Gustav Erik Lewenhaupt på Geddeholm och löjtnant Jakob Ludvig von Post på Hagbyholm hade tillsammans som lån bistått med ett startkapital på 500 kronor.

Stockholm—Vesterås—Bergslagens jernväg.
TIDTABELL från och med den 1 Juni 1886.

Dagligen.	Nr. 1.	Nr. 3.	Nr. 7.	Dagligen.	Nr. 2.	Nr. 4.	Nr. 8.
Stockholms centr.	8,10	8,52	5,00	Från Kärrgrufvan	8,45	—	—
" Sundbyberg	8,27	9,15	5,22	" Sala	10,13	1,30	—
" Spånga	8,37	9,30	5,36	" Köping	9,56	1,40	—
" Jacobsberg	8,48	9,52	5,58	" Munktorp	10,12	2,02	—
" Kungsängen	9,09	10,24	6,39	" Kolbäck	10,28	2,28	—
" Bro	9,23	10,48	6,51	" Dingtuna	10,45	2,53	—
" Bålsta	9,43	11,22	7,24	Till Vesterås	11,01	3,15	—
" Ekolsund	9,59	—	7,49	Från Vesterås	11,06	3,37	—
" Grillby	10,14	12,08	8,13	Till Tillberga	11,26	4,01	—
Till Enköping	10,30	12,30	8,28	Från Tillberga	11,49	4,22	—
Från Enköping	10,33	1,08	—	" Tortuna	12,00	4,38	—
" Lundby	10,48	1,30	—	" Orresta	12,15	5,01	—
" Orresta	10,59	1,50	—	" Lundby	12,26	5,18	—
" Tortuna	11,11	2,09	—	Till Enköping	12,41	5,37	—
Till Tillberga	11,20	2,22	—	Från Enköping	12,46	6,00	4,30
Från Tillberga	11,35	3,11	—	" Grillby	1,05	6,39	4,44
Till Vesterås	11,52	3,35	—	" Ekolsund	1,20	—	5,04
Från Vesterås	11,56	3,58	—	" Bålsta	1,39	7,28	5,28
" Dingtuna	12,12	4,23	—	" Bro	1,58	8,00	6,01
" Kolbäck	12,29	5,00	—	" Kungsängen	2,14	8,26	6,22
" Munktorp	12,41	5,20	—	" Jacobsberg	2,35	9,01	6,52
Till Köping	12,55	5,40	—	" Spånga	2,47	9,22	7,12
" Sala	12,51	5,10	—	" Sundbyberg	3,00	9,43	7,30
" Kärrgrufvan	2,40	—	—	Till Stockholms centr.	3,16	10,05	7,50

Talen inom ram angifva tiderna från och med kl. 6 på aftonen till och med kl. 5,59 på morgonen.

Tidtabellen visar 1886 års kommunikationer med tåg. Förmodligen var det med tåg Nr 4, som ankom till Enköping 5.37 (17.37), som JP och hans familj färdades. Enligt uppgift av Sveriges Järnvägsmuseum i Gävle hade det tåget förbindelse från Eskilstuna efter byte i Kolbäck. Som framgår av tidtabellen fanns det på den tiden inte så många förbindelser att välja mellan och inte heller var hastigheten hög. Exempelvis tog en resa från Enköping till Stockholm med den snabbaste av de tre förbindelserna 2,5 timmar. Detta ger en medelhastighet på 29,6 km/tim, inklusive uppehåll på mellanliggande stationer. De andra förbindelserna var "mjölk-tåg". Det var emellertid som alltid en fråga om jämförelse med de alternativ som stod till buds. Vid en sådan

V. L. T. 3 ggr, 1 g. i mån. 14 rad.

Undertecknad,

som under 6 år tjänstgjort som maskinuppsättare vid Munktells mekaniska verkstad i Eskilstuna, verkställer uppställningar och reparationer af ångmaskiner, tröskverk, qvarn- och sågverk, mejerier m. m.; utför anläggning af rörbunnar och vattenledningar samt reparerar alla förekommande landbruksmaskiner. Godt arbete och moderata priser utlofvas.

Enköping den 3 juli 1886.

J. P. Johansson.

J.P. Johanssons första marknadsföringsåtgärd. Annonsen var införd i Enköpings-Posten den 6 juli 1886.

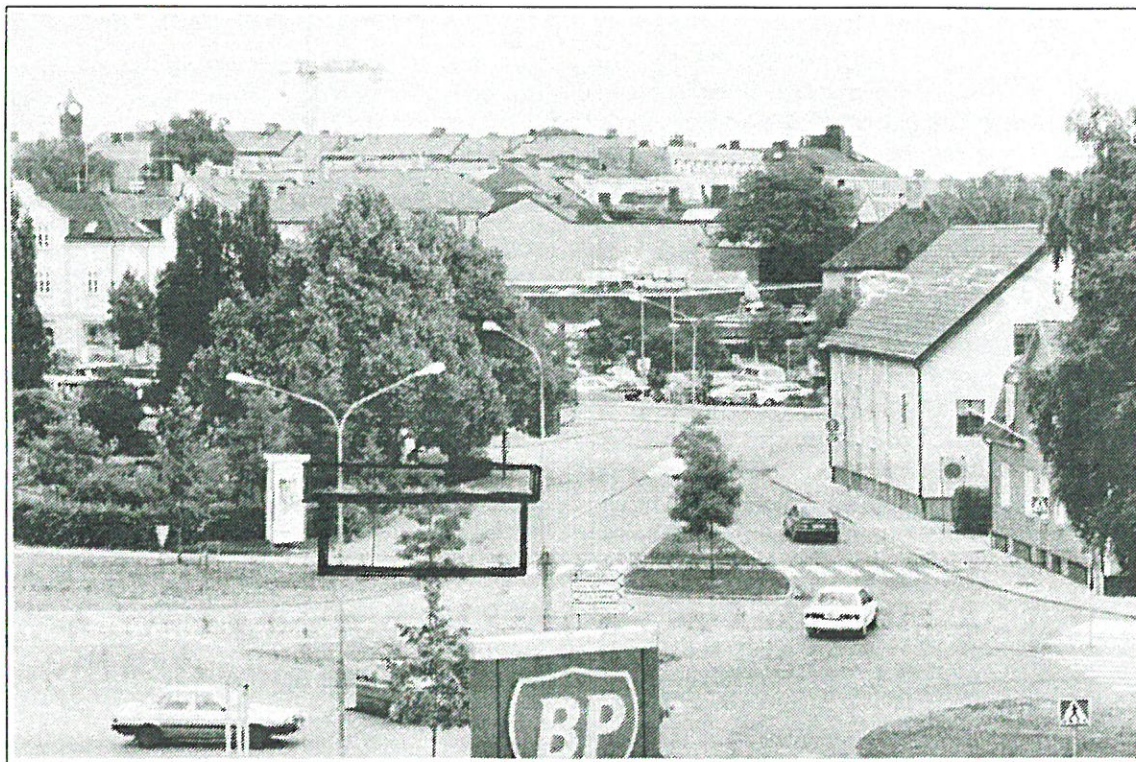
Att JP valde Enköping framför andra platser berodde på den omgivande rika landsbygden och den snabbt ökande mekaniseringen inom jordbruket. Han räknade med att detta skulle medföra ett omfattande behov av reparationer och underhåll av jordbruksmaskiner och redskap, och ge honom många arbetstillfällen.

Vid smedjan fanns inte någon vattenkraft att tillgå och beroende på det centrala läget bestod alltför många arbeten av att reparera gamla kokkärl, trasiga lås och liknande mindre uppdrag, för vilka han inte kunde ta betalt så att det lönade sig.

Efter bara ett års etablering i Enköping köpte han, som han uttryckte det, "ett vattenfall i Fanna" - cirka en kilometer från centrum.

Forts från föreg. sida.

Gustav Adolfs Plan idag

Bilden visar Gustav Adolfs Plan sommaren 1992 - 106 år efter JP etablerade sig där. Var smedjan var belägen är markerat på bilden. Placeringen har beräknats genom att mäta och jämföra på gamla fotografier och kartor. Utgångspunkt för beräkningarna har varit det numera gula huset längst till höger på bilden. Det fanns redan då smedjan var i drift. Någon mindre avvikelse mellan markeringen på fotot och det verkliga läget kan föreligga.

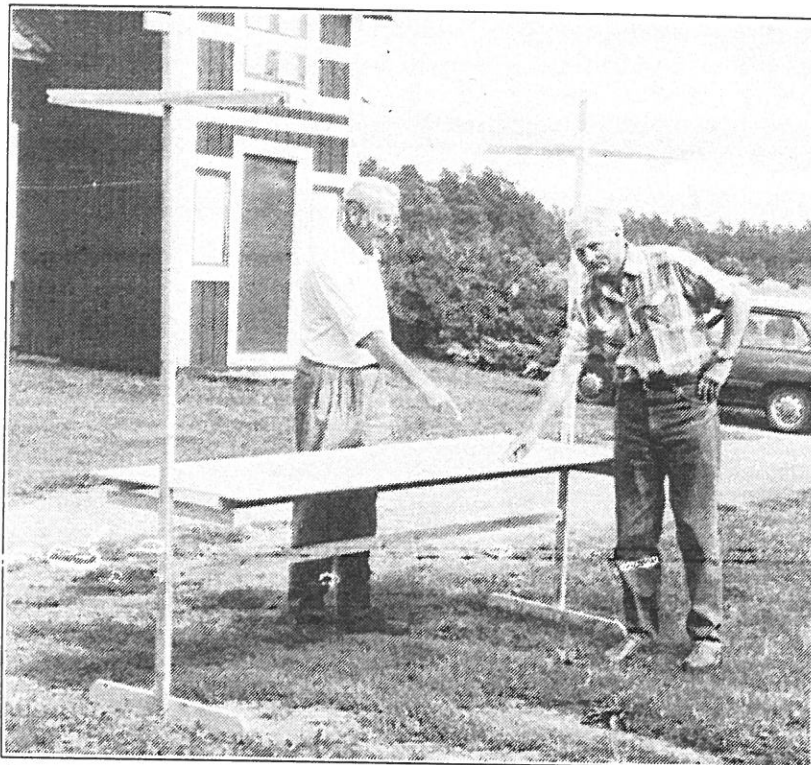
Tornhuset längst bort till vänster på bilden uppfördes 1786, exakt 100 år innan JP etablerade sig i smedjan. Ursprungligen var husbyggnaden köpmangård, men efter köpmannens konkurs 1791 blev det så småningom rådhus, och fick då tornet som tillbyggnad. Under årens lopp har huset också utnyttjats för handel, småskola, post- och polishus. Från 1985 är museet inrymt i byggnaden. Museet innehåller en del historik om JP, men den gamla bygganden är i sig själv ett av de mest värdefulla museiföremålen.

Byggnadskranen i bakgrunden står på tomten vid Kyrkogatan 17. Där stod förut huset som inrymde Wilkessons Kappaffär och Bergs Fruktaffär. Tidigare bodde köpmannen Elis Ceder i huset. Han hade speceriaffär vägg i vägg med bostaden. Den 1 oktober 1934 flyttade Ceder både privat och med speceriaffären till Kyrkogatan 19, hörnet Kyrkogatan-Torggatan, vilket gav upphov till uttrycket "Ceders hörna".

Men hur gick det med JP's smedja då, irågar sig den intresserade medlemmen i J.P.Johansson-sällskapet? Jo, den sålde JP samma år (1887) som han själv flyttade verksamheten till Fanna. Köpare var smeden Carl Lindkvist. Han var av vallonsläkt, som var känd som skickliga smeder och inkallades till Sverige under 1600-talet för att medverka till utvecklandet av Sveriges järnhantering. Efter Carl Lindkvist fortsatte sonen Hjalmar verksamheten i smedjan. Så småningom exproprierade Enköpings Stad smedjan med tillhörande markområde och slutligen revs den - år 1943.

Hans E Söder

L P Sten & Son - Sällskapetets första sponsor

Sällskapetets medlemmar Arthur Carlsson tv, och Lars Eklund th, byggde "försäljningsbordet". På bilden har de just avslutat ett provmontage och diskuterar strukturen i bordsskivan. Vid fotograferingstillfället saknades taket, som är av markisväv.

Vid ett tidigt planeringsskede inför Sällskapetets bildande förutsåg jag kommande behov av ett "försäljningsbord". Det var tänkt att användas för demonstration av JPs produkter och lottförsäljning m m på Sandvik Bahco den 9 maj. Det skulle även vara användbart vid andra arrangemang, exempelvis vid deltagande i utställningar, mässor, på Sällskapetets medlemsmöten och vid liknande tillfällen.

På den tiden fanns det inte en enda krona i kassan, så det gällde att kontakta någon, som var villig att sponsra Sällskapetets verksamhet.

Då jag för egen del ända sedan mitten av 40-talet varit kund hos L P Sten & Son (Stens) i Enköping - på den tiden för inköp av virke till slöjdtimmarna i folkskolan - var naturligtvis Stens det företag i branschen, som jag vände mig till.

En kort tid efter min skriftliga förfrågan ringde min klasskamrat och nära bankkamrat på slöjdtimmarna,

Curt Pettersson, numera delägare i Stens och meddelade, att de var villiga att bidra med material till "försäljningsbordet". Av det positiva beskedet fick jag en "kick" att arbeta vidare med idén och kontaktade genast Lars Eklund och Arthur Carlsson och frågade, om de tillsammans ville medverka med att hämta materialet hos Stens och bygga upp bordet. De svarade båda "ja" och resultatet framgår av bilden ovan.

Emellertid, bordet behövde inte användas då Sällskapet bildades på Sandvik Bahco. Detta beroende på att vår kontaktman på företaget, Jan-Åke Stern, hade ombesörjt att det vi behövde fanns tillgängligt för vår räkning. Han hade tänkt på allt från möteslokalen till pennorna till tipstävlingen.

"Försäljningsbordet" är lätt att montera och demontera och i transportförpackat skick inte särskilt utrymmekrävande. I avvaktan på det första användningstillfället är det i säkert förvar hos Lars Eklund.

Hans E Söder

Resultat av tipstävlingen

I anslutning till bildandet av Sällskapet på Sandvik Bahco den 9 maj i år genomförde vi en tipstävling, som ursprungligen var tänkt som en tipspromenad, med frågorna uppsatta runt om i lokalen. Det glädjande stora antalet deltagare i stämman, 116 st, gjorde det omöjligt att göra på det sättet, varför tävlingen i stället genomfördes sittande och frågorna lästes upp.

Ett litet fel insmög sig i fråga nr 13 "Hur mycket kostade ett lösnnummer av Enköpings-Posten år 1951?". Vid halvårsskiftet det året höjdes lösnnummerpriset på Enköpings-Posten från 15 till 20 öre. Därför ger vi rätt för både 15 och 20 öre och godkänner både "1" och "X" som rätt markering. På sidan 11 finns frågeformuläret återgivet med rätt svar markerat på alla frågorna.

Totalt deltog 58 tävlande i tipstävlingen. Medelpoängen blev 9,5. 13 rätt lyckades inte någon pricka in. De mest framgångsrika deltagarna hade 12 rätt och dessa var:

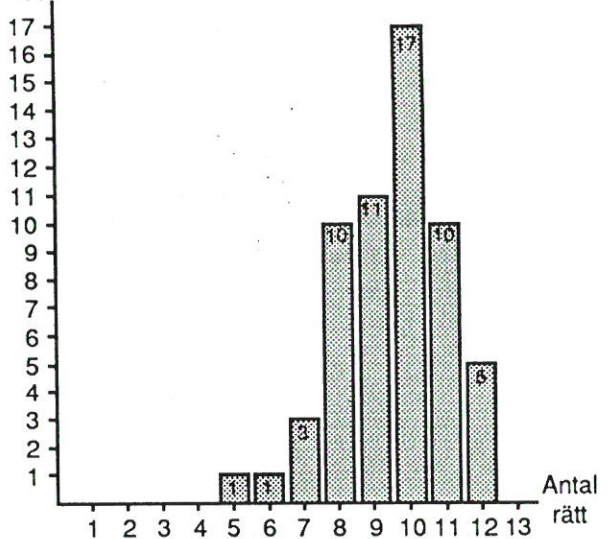
Elvy Ekblom, Enköping
Lena Granström, Bromma
Tobias Granström, Bromma
Leonard Mattsson, Vårgårda
Örjan Granström, Bromma

Ett stort Grattis till Er alla!

Vinnarna har redan fått sitt pris med posten - en Sandvik Bahco lyxskiftnyckel i presentförpackning.

Att ha prickat in 11 rätt vittnar också det om mycket goda kunskaper om J.P. Johansson och hans livsverk. Därför får följande deltagare, som alla hade 11 rätt, ett hedersnämmande.

Antal
tippare

Eva Granstedt, Enköping, Arne Björkman, Munkfors, Hjalmar Hedbom, Enköping, K Gustavsson, Roland Bjurling, Enköping, Arne Lidmo, Enköping, Bengt Carlsson, Enköping, Mats Jansson, Köping, Lars Erik Eklund, Tillberga och Anniken Karell-Håkansson, Östersund

Grattis!

I diagrammet ovan kan du se hur antalet rätt fördelade sig mellan deltagarna.

Styrelsens rättning av svaren och redovisning av vinnare har granskats av Sällskapets revisorer, Ernst Ekroth och Rune Hardenborg.

Styrelsen

stans BYGGTRYGG
FACKHANDLARE

Spjällgatan 29. Enköping 0171-330 70

STENS

TRÄ-JÄRN-BYGG-GOLV

JULKLAPP ÅRET OM!

Electrolux
Assistent®
Stark, robust,
tålig.
Steglös
hastighets-
reglering
och timer.
Ord pris
2.880:-

2.495:-

EN LITEN STARK!

Electrolux Compact 1860
med hela 1.100 W
motoreffekt och 200 W
sugeffekt!
Ord pris 1.275:-

995:-

RYMLIG, SNABB OCH LÄTTSKÖTT!

Electrolux mikrovågsugn
NF 4034.
23 liters ugnsvolym.
Mikroeffekt 800 W.
Ord pris 2.500:-

1.990:-

Electrolux

butik med kök

Tipsfrågor

1. Var i Enköping låg J P Johanssons första smedja?

1	☐	På Myran
x	☐	I Fanna
2	☒	I nuvarande centrum
2. Ny ägare av Bahco Verktyg-koncernen är Sandvik AB. Hur mycket kostar en Sandvik Bahco fria aktie?

1	☐	290 kronor
x	☒	390 kronor
2	☐	490 kronor
3. Vid vilket företag fick J P Johansson sin tekniska utbildning?

1	☒	På Munktells i Eskilstuna
x	☐	Armaturfabriken i Vårgårda
2	☐	Primus-fabriken i Stockholm
4. Sandvik Bahcos nye verkställande direktör heter?

1	☐	Jan Carlborg
x	☐	Rutger Hamilton
2	☒	Sture Lestander
5. B A Hjorth kom till Sverige år 1881 - 16 år gammal. I vilket land var han född?

1	☒	Finland
x	☐	Estland
2	☐	Danmark
6. Vilken generation skiftnycklar tillverkas nu av Sandvik Bahco?

1	☐	Fjärde generationen
x	☐	Femte generationen
2	☒	Sjätte generationen
7. Vilken omtagsvinkel har Sandvik Bahcos skiftnycklar?

1	☐	5 grader
x	☒	15 grader
2	☐	25 grader
8. Under sitt tidiga yrkesverksamma liv var J P Johansson verksam inom transportsektorn. Vad arbetade han med?

1	☐	Vägbygge
x	☐	Kanalbygge
2	☒	Järnvägsbygge
9. Hur många invånare hade Enköpings stad det år då J P Johansson etablerade sig i sta'n?

1	☐	1.015
x	☒	3.015
2	☐	5.015
10. Hur många barn fick J P Johansson och hans hustru?

1	☐	2 st
x	☐	3 st
2	☒	4 st
11. Vilket år blev J P Johanssons privata bostad, Fannalund, inflyttningsklar?

1	☒	1904
x	☐	1914
2	☐	1924
12. År 1919 startade J P Johansson sitt andra företag. Vad hette det?

1	☐	Selga
x	☒	Triplexfabriken
2	☐	Brödfabriken
13. Hur mycket kostade ett lösnummer av Enköpings-Posten år 1951?

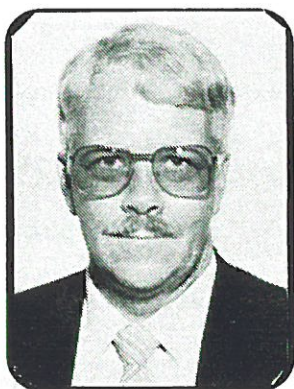
1	☒	15 öre
x	☒	20 öre
2	☐	25 öre

Resultat av namntävlingen på medlemstidningen

Då Sällskapet bildades genomförde vi också en tävling om bästa namnförslag på medlemstidningen. Då Du redan läst det första numret av J.P.-BLADET, och just nu läser det andra, är det förmodligen inte särskilt svårt att gissa vilket namnförslag, som styrelsen bestämde sig för.

Styrelsen har enhälligt beslutat att J.P. Johansson-sällskapets medlemstidning skall heta J.P.-BLADET.

Det vinnande förslaget hade lämnats in av mannen på bilden här intill, Roland Bjurling från Enköping, vår medlem nr 52. Ett stort grattis till Dig! Roland har redan fått sitt pris, en keramikskål irköpt hos Munk-Keramik i Enköping.

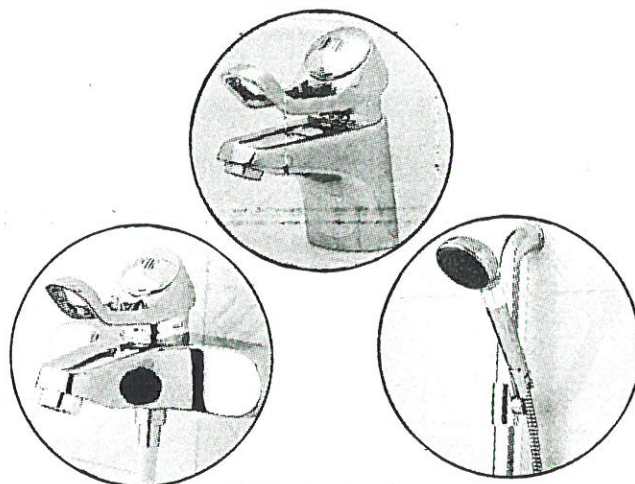
Vinnaren av namntävlingen, Roland Bjurling, Enköping - medlem nr 52.

Styrelsen hade många intressanta namnidéer att välja bland. Totalt fick vi in 24 stycken mer eller mindre fantasifulla förslag. Ett av dem, som låg mycket nära det vinnande förslaget, var J.P. Johansson-bladet. Att komma så nära är jämförbart med att ha 11 rätt på tipstävlingen. Därför ger vi förslagsställaren, Pia Pettersson i Kista, ett hedersomnämmande. Grattis Pia!

Som den minnesgoda läsaren säkert kommer ihåg, var det Pia som vann högvinsten i lotteriet, den fina

ELEGANS I BADRUMMET

ARCTIC

*Arctic blandare droppar aldrig
tack vare fullständig keramisk tätning.
Maxtemperaturen kan spärras mot skällning.
Finns i krom/guld, vitt/guld, helt i krom eller vitt.*

VÅRGÅRDA

GUSTAVSBERG VÅRGÅRDA AB, 447 81 VÅRGÅRDA, TEL 0322-268 00, FAX 0322-268 01

vattenkranen, som vi redogjorde för i det förra (första) numret av J.P.-BLADET. Vattenkranen var skänkt av Gustavsberg/Vårgårda Armaturfabrik i Vårgårda - J.P. Johanssons födelseplats.

För att säkra korrektheten i tävlingens genomförande och redovisningen av resultatet har Sällskapets revisorer, Ernst Ekroth och Rune Hardenborg, granskat inkomna namnförslag och denna redovisning.

Styrelsen

**SAMTLIGA MEDLEMMAR I
SÄLLSKAPET OCH ÖVRIGA
LÄSARE AV J. P.-BLADET
ÖNSKAS EN RIKTIGT**

**GOD JUL
OCH
ETT GOTT NYTT ÅR!**

STYRELSEN

JULKLAPPSPROBLEM?

Ett medlemskap i J. P. Johansson-sällskapet skulle säkert bli en uppskattad julklapp!

Sätt in 100 kronor på postgiro nr 96 34 42-9 och ange mottagare och avsändare eller ring vår kassör Harry Alnevi, på tel 0171 - 242 43, så löser vi Ditt problem.

Styrelsen

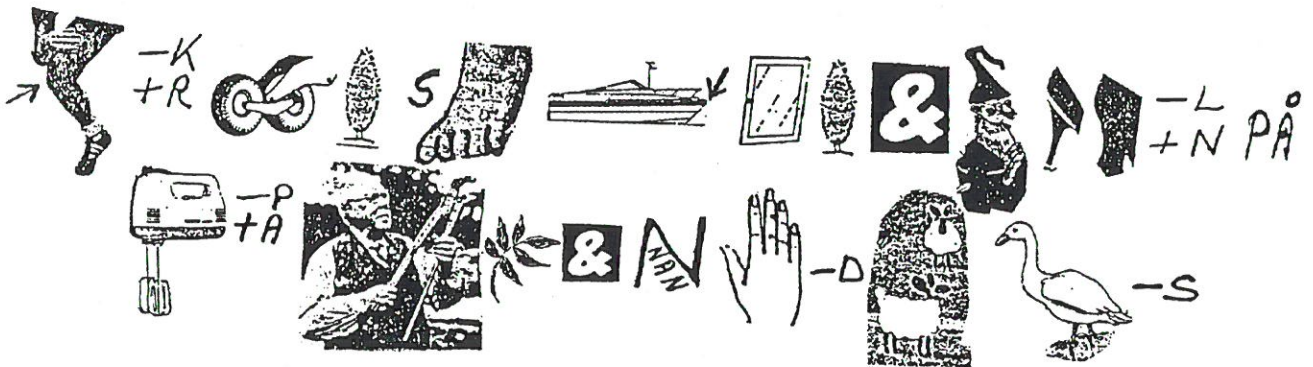
JP-REBUSEN

TÄVLA OCH VINN FINA PRISER!

Två priser delas ut. De två först öppnade rätta lösningarna belönas med var sitt pris.
Lösningar märkta "JP-REBUSEN" skall vara styrelsen tillhanda senast den 31 januari 1993.

Adressen är: J. P. Johansson-sällskapet, Box 810, 745 26 ENKÖPING.

Dragningen kommer att förättas av Sällskapets revisorer.

Konstruktör: Gurli Blomberg

Lösning:

Namn:

Adress:

Postadress:

EP Fredagen den 28 augusti 1992

Rörtångstår som ömmar

Jag måste ha trampat på många ömma tår i min kulturkrönika den 26 maj, att döma av den "bredsida" som närmast oförskämda formuleringar "Sällskapet" bestått mig med i insändare den 18 augusti. Med tanke på hur våldsamt inlagan var formulerad, stärker det mig i tron på att jag har rätt!

Jag tror också fortfarande mer på muntlig tradition än på "patenthandlingar". Dessa bevisar

egentligen bara ägaren, inte vilken eller vilka som kommit med idén till en konstruktion. Eller hur?

Orsaken till mitt intresse för "trången" kom när forskningen inför Grillby samhälles hundraårsjubileum inleddes.

Den tidens gamla människor berättade, utöver allt annat, även om Björklind och hans "förlorade" uppfinning.

Dessa intervjuer påbörjades omkring 1965 och spelades in på band, som nu i ett hundratal finns i förvar hos Villberga hembygdsförening. Där förvaras också skriftliga indicier, bland annat från 1884!

Jag har försökt att finna den sanning som finns bakom dessa berättelser.

Men jag smutskastar ingen!

Jag ondgör mig inte heller över något!

Jag försöker bara att återupprätta en utblottad människas heder — J W Björklind.

För mig är det egalt vem som har uppfunnit vad — och när! Men jag gillar inte när man höjer en person till skyarna och trampar ned en annan i dyn.

I övrigt hänvisar jag till mitt svar den 8 juli 1992.

Med vänlig hälsning

Erik Strand

Skriv till Brev från läsekretsen, men skriv kort och enkelt! Adressen är: Enköpings-Posten, Box 918, 745 25 Enköping. Vi förbehåller oss rätten att stryka i insändare. Och Du: glöm inte att uppge Ditt namn, och adress eller telefonnummer, även om Du skriver under signatur.

Strands bild av J P känner vi inte igen

Inom J.P. Johansson-sällskapet har vi sammantaget mycket stor kunskap om Johan Petter Johansson. Till detta bidrar släktingar som har egna erfarenheter av främst hans personliga egenskaper. De medlemmar som känner honom bäst är barnbarn till JP och har vuxit upp tillsammans med honom i Villa Fannalund. Ingen av dem har upplevt sin farfar respektive morfar som en oärlig person som med hjälp av svek och bluff skulle ha skaffat sig fördelar vare sig på J.W. Björklinds bekostnad eller någon annans. Inte någon av släktingarna känner igen JP på den beskrivning som Erik Strand offentliggjorde i sin kulturkrönika i Enköpings-Posten den 26 maj i år.

Vi har också medlemmar som genom sin yrkesutövning och föreningsverksamhet kommit JP mycket nära. Också de hyllar honom som en mycket pålitlig och ärlig person.

På patenthandlingar finns det uppgift om vem som är patenträttsinnehavare och vem som är uppfinnare. Då det gäller patent nr 1336 på rörtången och nr 4066 på skiftnyckeln är i båda fallen J.P. Johansson angiven som både uppfinnare och patenträttsinnehavare.

Emellertid tror Erik Strand inte på registrerade patenthandlingar utfärdade av Kungliga Patentbyrån. Däremot vill Erik Strand att vi skall tro på en otrolig handling, som är så hemlig att den inte kan offentliggöras trots upprepade

J P Johansson — en mycket pålitlig och ärlig person hävdar J P Johansson-sällskapet.

uppmaningar och trots att Erik Strands förtroende som kulturskribent med all rätt är ifrågasatt. Hur skall vi kunna värdera innehållet i, tro på och kommentera en handling som inte delges oss?

Beträffande Grillbysmeden J.W. Björklind har vi inom J.P. Johansson-sällskapet en del kunskap även om honom.

En godkänd patentansökan innebär inte någon garanti för att den patenterade konstruktionen är den bästa eller ens fungerar som uppfinnaren tänkt sig. Ett belysande exempel på detta utgör J.W.

Björklinds beviljade patentansökan på en rörtångskonstruktion enligt patentbrev nr. 6324 daterat 29 april 1895. Den rörtången hade en lös skänkel som gjorde den mycket svår att hantera och i praktiskt arbete omöjlig att använda.

Den 2 december samma år gjorde J.W. Björklind en ansökan om förbättringstillägg, nr. 6986, till det tidigare patentet. Han hade då upptäckt att rörtången inte var praktiskt användbar. Inte heller med hjälp av tilläggspatentet fungerade tången som det var tänkt.

J.P. Johanssons patentansökan på vad som blev den moderna rörtången, som ledde fram till patent nr. 3066 och tillverkning i stora serier och försäljning över hela världen är av den 17 augusti 1888 — alltså sju (7) år tidigare än J.W. Björklinds ansökningar.

Den i kulturkrönikan avbildade rörtången, som konstruerades och tillverkades av J.W. Björklind, har patent nr. 4279 av den 4 februari 1896 — åtta (8) år efter JP:s patent på den moderna rörtången.

Om de teorier som Erik Strand givit offentlighet åt skulle vara väl underbyggda, fullständiga och korrekta, skulle det innebära, att J.W. Björklind år 1895 ansökte om patent på en för praktiskt bruk närmast oduglig rörtångskonstruktion, trots att han enligt Strand hade god kännedom om verktygstypen. Han skulle också medvetet ha avstått ifrån att patentskydda en bättre idé år 1888, riskera att någon annan skulle hinna för med

sin patentansökan och därmed förlora rätten till en världsprodukt. Detta med de erfarenheter han hade redan då och vid en levnadsålder av 41 år.

Angreppet på JP kan vara en frukt av den ryktesspridning som ofta följer i spåren på framgång och berömmelse.

Vi vill inte tro att någon blir framgångsrik uppfinnare och industriman beroende på "tur", lika lite som någon misslyckas beroende på "otur". För framgång krävdes redan på den tiden speciella egenskaper och kunskaper, som både J.P. Johansson och i viss mån J.W. Björklind visat sig besitta. Vi anser också att J.W. Björklinds gärning är väl värd att dokumentera och sprida offentlighet åt, då han i många sammanhang även var framgångsrik, och ser fram emot att ta del av Erik Strands historiebetraktelse av grillbysmeden.

Inom J.P. Johansson-sällskapet är vi ödmjuka inför våra uppfinnare och väl medvetna om den tidens svårigheter.

Vi önskar Erik Strand lycka till!
Styrelsen för
J.P. Johansson-sällskapet

BAHCO ^{24/2-92} In memoriam

BAHCO (In Memoriam)

Jag vill härmed tacka Bahco för den tid som varit, du har alltid ställt upp och tagit emot oss arbetslösa ungdomar och äldre. Det finns åtskilliga tusen enköplingsbor som slutat folkskolan och fått börjat som lärlingar på Bahco.

Bahco har varit en fortsättnings-skola för ungdomar. En del lärlingar har det gått väldigt bra för och blivit så kallade kändisar andra framgångsrika företagare tack vare Bahco.

När andra företagare friställt folk så har Bahco tagit emot dem, det finns många som blivit räddade.

Jag började själv som blyg sex-tonåring vid Bahco Fläktverksboder år 1951 och stannade där i nio år. Därför känns det sorg i hjärtat nu när kära namnet Bahco försvinner på grund av att det kommer invandrarjättar från andra orter i Sverige och dödar namnet Bahco.

Kära Bahco, vila i frid.
"Leverstaterpara"

Alla bör hedra "Bahcos anfader"

Den 24 februari i år hade jag en insändare i form av en "In memoriam" för namnet Bahco, samt tackade för den tid som Bahco funnits till.

Jag blev mycket glad då jag fick veta att Sandvik skulle behålla namnet Bahco, och ännu gladare när J.P. Johanssonsällskapet bildades, för J.P. var så kallad anfader till Bahco.

Vad skulle Enköping ha varit om inte Bahco funnits?

Nu har det varit en del skrivelser om vem som uppfann rörtången. I detta ärende vill jag lyfta på hatten för båda uppfinnarna.

Vad beträffar J.P. Johanssonsällskapet så anser jag att alla som arbetat på Bahco bör hedra J.P. genom att bli medlemmar i sällskapet.
Leverstaterpara

"DEN PERFEKTA JULKLAPPEN"

KOMBISÅGEN

- ★ MED TRE INFÄLLDA SÅGBLAD ★
- ★ FÖR TRÄ, METALL OCH KÖTT ★
- ★ LÄMPLIG ATT HA I KÖKSLÅDAN, BILEN
- ★ HUSVAGNEN M.M.

ORD. PRIS 198:-

JULPRIS 130:-

HEKA-PRODUKTER

TEL. 0171-35765 IVAR KARLSSON

016-146514 NILS KARLSSON

EP Fredagen den 23 oktober 1992

Strands svar till "osäkert" sällskap

Angående insändare från
J P Johansson-sällskapet:

Jag förstår inte avsikten med sällskapets långa insändaropus i lördagens EP.

Är sällskapets medlemmar osäkra på sig själva och genom detta ströande med data vill ge intryck av vederhäftighet? Både inför egna föreningsmedlemmar som utomstående.

Man skall inte inbilla sig att man skall kunna stressa mig till en "historiebeskrivning av grillbysmeden" förrän "tiden är mogen".

Beträffande den ifrågasatta användbarheten av Björklinds tänger, så fungerar dom lika bra som J P:s.

Vänliga hälsningar
Erik Strand

EP Fredagen den 20 november 1992

Parken värd sitt namn

ENKÖPING. Gustafs Adolfs Plan, parken bakom bussterminalen, ska inte byta namn. Byggnadsnämnden avslog i går ett förslag om ändring till J.P. Johanssons Park.

Bakom idén stod J.P. Johansson-sällskapet som konstaterade att "*ingen enskild person har betytt så mycket för utvecklingen i Enköping*".

— Vi har redan J.P. Johanssons gata och då bör den börja eller sluta vid J.P. Johanssons park om vi får en sådan, förklarar byggnadsnämndens Folke Haegermarck (c).